

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2867

יום חמישי ד' אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ טו | עמוד היומי: שבת יד | דף הכולל: ב"מ קד | קנין ירושלמי: תרומות עב
דף היומי בהלכה: ר"א א' - ב' .
מוסר: שם עולם - ועתה נבוא לעניננו' עד 'והנה התנא אמר'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' עד "וכי מה היא טיבה של אותה כימה"

רבי דב קוק הכניס את ידו לכיס והוציא ארבעים שקל, אמר: "זה מה יש לי, תשפץ בזה את בית הכנסת"...

אדם עושה את המוטל עליו, בלי השבונות ובלי לשאול שאלות, ומן השמים עוטפים אותו ברחמים גדולים!

הכנסת בשכונה הגיע לנחם את בנו של המנוח.
הגבאי הוא חסיד של רבי דב קוק שליט"א מטבריה. כידוע,
רבים פוקדים את ביתו של הרב קוק לעצה ולברכה, והדבר מתיש
את כוחותיו. לכן הציע הגבאי לרבי דב קוק שבכל פעם שירגיש
צורך, הוא מוזמן לבוא לבית הכנסת שלו בתל אביב. הדבר יישמר
בסוד, כדי שהרב יוכל לשהות במקום וללמוד באין מפריע. יש שם
מקווה וחדר צדדי למנוחה. לאחר שהרב ינוח ויאסוף כוחות, ישוב
לטבריה בכוחות רעננים.

הרב קוק הודה לו על הצעתו. אמר הגבאי: בית הכנסת הוא
ישן מאד וזקוק לשיפוץ. רבי דב קוק הכניס את ידו לכיס והוציא
ארבעים שקל, אמר: "זה מה יש לי, תשפץ בזה את בית הכנסת"....
כיצד משפצים בית כנסת בארבעים שקל? הרי זה לא מספיק
אפילו להוצאות הדפוס עבור מודעות פרסום לתרומות לשיפוץ...
אבל היתה לו אמונת חכמים. אם הרב נתן לו ארבעים שקל
לשיפוץ, לא שואלים שאלות. הוא ניגש לחנות לחומרי בניין
וביקש לקנות צבע ומברשת בַּעֲלוֹת של עד ארבעים שקל. המוכר
הביאו לו פחית טבע קטנה ומברשת זולה.

מה הוא יכול לצבוע בכמות קטנה של צבע? לגדר מחוץ לבית
הכנסת היה ראש ברזל. הלך הגבאי והחל לצבוע את ראש הברזל.
תוך כדי צביעה עצר לידו רכב, הנהג פנה אליו ושאל אותו: "מה

"וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּלְאָכָה וְהָנָה עָשׂו אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כִּן
עָשׂו וַיִּבְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (לט, מג)

משה רבנו בדק כל כלי וכלי במשכן וראה שהוא נעשה "כאשר
ציוה ה' את משה". תשע-עשרה פעמים נאמר בפרשה שהכלים
נעשו כפי שה' ציוה. ולבסוף נאמר: "וירא את כל המלאכה והנה
עשו אותה כאשר ציוה ה' את משה כן עשו - ויברך אותם משה".
מה היתה ההתפעלות הגדולה של משה רבנו שגרמה לו לברך
אותם?

אומר רבי יחזקאל סרנא זצ"ל: אם היו שואלים אותנו ממה
היה לו להתפעל, היינו אומרים שהוא התפעל מתרומת המשכן
שנאספה תוך יום וחצי, שהוא התפעל מבצלאל, נער בן שלוש-
עשרה שבנה את המשכן באומנות מיוחדת, או שהוא התפעל
מנהס הגדול שהמלאכה היתה נגמרת מאליה.
אך בכל הדברים הללו לא נאמר שמשה התפעל מהם. ממה
הוא מתפעל? "והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו" - הם עשו
את המצוה "כאשר ציוה ה'", בלי שום התחכמות ובלי שום שינוי.
על דבר זה מגיעה להם הברכה!

בתל אביב נפטר רב שכונה באחת משכונות העיר. גבאי בית

בתנאים קשים ומסוכנים. הם עומדים בקצה הגג ומושכים בחבלים את הדודים הכבדים, ומה זה בשבילם זכוכית של ארובה...
אשתו לא היתה רגועה. היא ניגשה לשכנים ואמרה להם: 'אני מציעה לכם שלא תעמדו בפיר של המדרגות בחצי שעה הקרובה, כי מעל תקרת הארובה עומדים המתקינים של דוד השמש החדש'...

נכנסו הביתה, ואשר יגורו בא. לפתע שמעו קולות של זכוכית מתנפצת וחבטה אדירה. מיהרו לצאת לחדר המדרגות, ומה רואות עיניהם? הזכוכית נשברה ואחד הטכנאים נפל מהקומה הרביעית עד לקומה השניה. חששו מאוד, לא היו בטוחים שהוא בהכרה. אך הוא הרגיע אותנו: 'ברוך ה' לא קרה לי כלום, מלבד כמה מכות יבשות'.

הכניסו אותו לביתם למנוחה. פתאום הוא ניתר ממקומו ואמר: 'צדקה תציל ממוות!'. שאלו: 'מה קרה?'

וכך הוא סיפר: לאחרונה התחלתי להתחזק. אני מתפלל וקובע עיתים לתורה. מדי יום, בסיום יום העבודה, אני מפרש מעשר לצדקה מהרווח היומי שלי. היום בבוקר היה לבתי טיול מטעם בית הספר. ביקשו מההורים מאה שקל עבור הטיול. הבאתי את בתי לבית הספר, ולפתע שמעתי את אחת המורות אומרת למנהלת שיש כמה תלמידות שלא יצטרפו לטיול כי להוריהן אין כסף לשלם עבור הטיול. התפרצתי לשיחה ושאלתי: 'בכמה תלמידות מדובר?', אמרו לי: חמש. הוצאתי חמש מאות שקל ונתתי אותם למונהלת עבור אותן תלמידות שלהוריהן אין לשלם עבורן. זו הפעם הראשונה שנתתי כסף לצדקה מראש, בתחילת היום, עוד לפני שהרווחתי שקל... כעת עלה במחשבותי כי הקב"ה זימן לי את הצדקה הזאת כדי להקדים תרופה למכה, כי באותו יום נגזר עלי ליפול נפילה רצינית בגובה של שתי קומות, ובזכות הצדקה שנתתי מראש ניצלתי מסכנה".

אדם עושה את המוטל עליו, בלי חשבונות ובלי לשאול שאלות, ומן השמים עוטפים אותו ברחמים גדולים.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

אתה עושה?" אמר לו: "אני צובע את הגדר, בית הכנסת זקוק לשיפוץ"...

אומר האיש: "אבי זכרונו לברכה התפלל עשרות שנים בבית הכנסת הזה, ויש לי זכרונות נעימים ממנו"...

הוא החנה את הרכב ונכנס לבית הכנסת. אמר: "הרבה זמן לא הייתי כאן, המבנה התיישן מאד"...

"אמרתי לך!" אמר הגבאי, "המבנה זקוק לשיפוץ רציני"...
אמר: "אני קבלן, אני לוקח על עצמי את שיפוץ בית הכנסת"...
היהודי ההוא שיפץ וחיידש את בית הכנסת לעילוי נשמת אביו. עלות השיפוץ: שמונה מאות אלף שקל!

אמר הגבאי: "אם הייתי מזלזל בארבעים השקלים שקיבלתי מהרב ולא הייתי מתחיל בשיפוץ, הכל היה תקוע, שום דבר לא היה מתקדם. אך היתה לי אמונת חכמים והתחלתי לשפץ בפחית הצבע ובמברשת שעלו לי ארבעים שקל. בזכות זו זימנו מן השמים את הקבלן שיראה אותי במלאכה וייקח על עצמו את כל הפרויקט".

הקב"ה ציווה על מלאכת הקמת המשכן. איך יעשו? מניין ישיגו את כל החומרים? לא שואלים שאלות. אם הקב"ה מצווה אתכם - תעשו מה שאתם מצווים, בלי שאלות ובלי התחמכויות. כשראה משה שהם עשו ככל אשר ציווה אותם ה' ובנו את המשכן כפי שנצטוו - הוא התפעל מכך וברך אותם.

סיפר לי רבי אלחנן בן דוד שליט"א:

יום אחד התקלקל דוד השמש הישן בדירתו וקנו דוד שמש חדש. באו שני טכנאים להתקין את דוד השמש החדש. בבניין שגרו בו היתה ארובה לגג, כדי להחדיר דרכה את האור ולהאיר את חדר המדרגות באור יום. הוא הזהיר את הטכנאים שלא יעמדו על הזכוכית של הארובה, כי היא עלולה להישבר ולקרוס, זו סכנת נפשות!

אך הטכנאים זלזלו בדבריו. הם רגילים לעבוד על גגות בתים

בזכות אותו ריקוד של שמחה בפורים על קבלת גמרא חדשה, קם לאחר עשרות שנים עולם של תורה בארץ ישראל!

לו היינו יודעים את התוצאות המופלאות שיכולות לנבוע משמחה של מצוה ולימוד תורה, בוודאי היינו מתחזקים עוד ועוד להרבות שמחה בימים קדושים ונעלים אלו!

בשמחה".

עלינו לדעת כי בעבודת ה', בלימוד תורה וקיום מצוותיה, ישנן שתי דרכים: הדרך האחת היא, אדם מקיים מצוות כ'מלומדה'.

חשיבות השמחה בקיום המצוות

שתי דרכים - מלומדה ובשמחה

בחודש אדר ישנה מצוה לשמח. "משנכנס אדר מרבין

כך הוא ראה בבית הוריו, כך הוא רגיל לעשות מאז ומתמיד. וכי מה יגידו בבית אם לא ילך לשיעור תורה? ומה יגידו החברים אם לא יקיים מצוות? והדרך השנייה היא, לגשת לקיום מצוה ולימוד תורה בשמחה עצומה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים ק, ב):

"עֲבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לְפָנָיו בְּרִנָּה".

שני יהודים יכולים לקיים אותה מצווה, אבל הבדל תהומי ביניהם. שניהם מניחים תפילין בבוקר, האחד עושה זאת מתוך הרגל של שנים, ואילו השני חש תחושת אושר, כי הרי הוא האדם הנבחר שהשי"ת בחר בו מכל העמים ונתן לו את תורתו.

בספר "אורחות צדיקים" [שאין ידוע מי מחברו אבל מוסכם שהוא מספרי המוסר הקדמונים אשר על פי ה"שדי חמד" הוא חי עוד לפני תקופת האר"י] כותב ב"שער השמחה": "וכל העושה המצוות בשמחה, יש לו שכר אלף ידות יותר ממי שהמצוות עליו למשא". כי מצוה שמקיים יהודי מתוך שמחה, שכרו עליה גדול פי אלף, מאשר אם מקיים אותה בלי שמחה.

אין לנו אמנם מושג מהו מתן שכרן של מצוות, אבל אם נתאר לעצמנו שעל מצוה חשובה כמו הנחת תפילין יש שכר מסוים, הרי אם ניגשים למצווה הזאת מתוך שמחה אמיתית, מקבלים שכר גדול אלף מונים. וכך בכל מצוה ומצוה שמקיים האדם.

השפעת ריקוד הרב עם הגמרא

אספר סיפור מרגש, על הרב מפוניבז' זצ"ל, אשר כידוע הקים עולם של תורה בארץ ישראל, לאחר שעולם התורה שהקים בעירו פוניבז' בליטא עלה בלהבות בימי השואה הנוראים.

מיד בהגיעו לארץ, גם לאחר שנודע לו על החורבן הגדול באירופה, שינס את כל כוחותיו וכל מרצו, להתחיל הכל מחדש.

בשנות חייו האחרונות, היה הרב מפוניבז' ידוע חולי. הוא סבל מאוד ועם זאת המשיך כל העת בנסיעותיו ברחבי העולם, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הקדושה, בלי להתעייף. פעם שאל אותו אחד ממקורביו: "מהיכן שואב הרב את הכוחות הללו, לפעול עבור העמדת תורה, ללא עייפות, ללא לאות, מתוך מרץ ושמחה?" השיב לו הרב: "אספר לך את ה'סוד' הגדול, מהיכן שאבתי את הכוחות הללו להעמיד תורה בישראל.

"בהיותי ילד קטן, בעיירה שהתגוררנו, היה מנהג המקום מדי שנה בפורים, להביא משלוח מנות לרב המקומי. היינו כמה אחים בבית, וכל אחד מאיתנו ראה כבוד גדול להיות זה שיגיש את משלוח המנות לרב, לכן מדי שנה היה אבינו מטיל גורל בינינו, מי יזכה להיות זה שימסור את משלוח המנות לרב. ומה כבר יכולנו להרשות לעצמנו להביא לרב? כמה חתיכות עוגה עם בקבוק יין ותו לא.

"ההכנות לפורים החלו כבר כמה שבועות קודם לכן, כאשר אמא קנתה קמח, שמרים ושמן, שיהיה למשלוח מנות לפורים, וההתרגשות לקראת היום הגדול והשמח גברה ככל שהוא התקרב.

"והנה, כמה ימים לפני פורים, אבא הגיע הביתה מאושר ושמח

והחל לרקוד איתנו. על מה ולמה השמחה הגדולה? אמר לנו אבא: 'כל שנה, מי שדואג למשלוח המנות לרב זו אמא, והנה היום הגיע לעיירה מוכר ספרים ובאמתחתו מסכת 'בבא בתרא' דפוס וילנא. באותם ימים, מי שהחזיק מסכת שלימה בבית ועוד מדפוס וילנא שהיה עדיין חדש, היה המאושר באדם. הנה, אומר לנו אבא, קניתי ממנו את הגמרא, כדי שאוכל להביא אותה כמשלוח מנות ממני אל הרב'.

"עדיין לא הבנו את משמעות הדבר" - המשיך הרב מפוניבז' וסיפר - "אבל ביום הפורים, אבא אמר לאח שנפל בגורלו להביא את משלוח המנות, שהוא ייטול את העוגה ואת היין, ואילו לי הוא אמר לקחת את הגמרא ולומר לרב שזה משלוח מנות 'אישי' ששלח האבא.

"כאשר הגענו אל בית הרב, קיבלה אותנו הרבנית בשמחה, כדרכה תמיד, ונטלה מאחי את העוגה והיין, ואילו אני ניגשתי אל הרב, מסרתי לו את הגמרא ואמרתי לו שזה משלוח מנות אישי מאבי אליו.

"והנה, לתדהמתי, נטל הרב את הגמרא בידי והחל לרקוד איתה סביב השולחן, כמו שרוקדים עם ספר תורה בשמחת תורה, כאשר בפיו הניגונים המתלווים לכך. דקות ארוכות רקד הרב עם הספר בידו, כאשר כולנו ניצבים בצד, מופתעים מהמראה, ואיתנו גם הרבנית, ואילו הרב רוקד ושר בשמחה שאין למעלה ממנה.

"כאשר סיים לרקוד, פנה הרב לרבנית ואמר: 'רבעעצין, האם היית רוצה לתת לי גם משלוח מנות?' והרבנית משיבה: כמובן. ואז אומר לה הרב: 'את זוכרת שסיכמנו להתחיל בסעודת פורים בשעה חמש אחר הצהריים? אז אם רצונך לתת לי משלוח מנות, אנא ממך בואי ונאחר את הסעודה בשעה אחת, ובאותו שעה, אכנס לחדר ואלמד מהגמרא החדשה באין מפריע, וזה יהיה 'משלוח המנות' שלך אלי'..."

"צריך להבין, כי במושגי הזמנים ההם, לא היה כמעט לאיש ש"ס שלם בבית, ולפעמים הש"ס היחיד בעיר היה בבית הכנסת, וגם זה לא תמיד. גמרא שלמה, מכריכה על כריכה, גם היא היתה אוצר מיוחד. כמובן שהרבנית הסכימה לבקשת הרב, ושוב נטל הרב את הגמרא והחל לרקוד איתה סביב השולחן".

אמר הרב מפוניבז': "הייתי אז ילד קטן, בן תשע, לא תמיד הבנתי את המשמעות של שמחת התורה, אבל הנה ראיתי במו עיני, באופן מוחשי, שמחת תורה מהי. חשבתי בלבי: אם רב חשוב וגדול בישראל יכול לרקוד ולשר דקות ארוכות כי יש לו גמרא אחת, הרי אין אושר גדול יותר מלימוד תורה, ואם כן אקדיש את כל חיי להרבות תורה בישראל. ואם רצונך לדעת מהיכן אני שואב את הכוחות שלי לנדוד ברחבי תבל כדי להגדיל עוד ועוד תורה, הרי זה מאותה 'שמחת תורה' של פורים, באותה שנה. דע לך, כי גם לו הייתי חי מעכשיו עוד שמונים שנה נוספים, הייתי ממשיך באותה דרך, להוסיף עוד ועוד תורה בישראל".

עד כאן סיפורו של הרב מפוניבז', שכבר איננו איתנו עשרות בשנים. בוודאי שאותו רב בעיר הולדתו של הרב מפוניבז', כבר

היש לנו מושג לגודל שכרו על המעשה הכביכול-קטן שעשה?
אין ספק שנשמתו מתעלה בגנוזי מרומים עוד ועוד, בזכות הפירות
ופירי-הפירות של אותו ריקוד שמחה.
לו היינו יודעים את התוצאות המופלאות שיכולות לנבוע
משמחה של מצוה ולימוד תורה, בוודאי היינו מתחזקים עוד ועוד
להרבות שמחה בימים קדושים ונעלים אלו.
(רבי אהרן טויסיג שליט"א - דורש טוב פורים)

אינו בין החיים שנים רבות הרבה יותר. בוודאי הוא לא יכול היה
להעלות בדמיונו, כי בזכות אותו ריקוד של שמחה בפורים על
קבלת גמרא חדשה, יקום לאחר עשרות שנים עולם של תורה
בארץ ישראל. הרי יודעים אנו את כל מפעלי התורה שהקים הרב
מפוניבז'. את כל רבבות לומדי התורה שלמדו בזכות מפעליו אלו.
וכל ה"ש' האדיר הזה, הוא בזכות אותו ריקוד של שמחה, שרקד
רב יהודי בעיירה קטנה בליטא.

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו בכולל יתקיימו ביום חמישי ד' אדר ב' וביום שישי ה' באדר ב' פרשת פקודי

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 51: (שישי בלבד!)

הדף היומי: בבא קמא קג. - בבא מציעא יד:

קנין משניות: כלים כ"ב ח' - כ"ד י"א

מבחן קנין חכמה מס' 51:

ספר אורחות צדיקים: שער יראת שמים עד סוף.

תנא דבי אליהו רבה: פרק א' עד סוף פרק א'

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 25:

משנה ברורה: סימן ר"ד סעיף י"א עד סימן רי"א

מוסר: שם עולם: פרק י"ב "ועוד יותר מזה" עד פרק י"ח

מבחן מסכם 4:

סימן קנ"ט עד סימן ר"ד סעיף י"א

דף הכולל מס' 40: (חמישי בלבד!)

בבא מציעא פה. - קב:

הבורת שם מבחן מס' 18:

בבא מציעא נח: - סח.

קנין ירושלמי מבחן מס' 17: (שישי בלבד!)

תרומות מג. - עב: (בדפוס וילנא: תרומות כג: "דרסה ואינו יודע" - מא: "אף רבי אליעזר מודי")

עמוד יומי מבחן מס' 5:

ברכות סב. - שבת יד.

תגיד לי, ילד, "אמר לו המזכר, "למה אתה
צריך ארנק כזה יקר?" ענה לו הילד, "לחבר
שלי יש כזה..." "גם כן תשובה..." אמר המזכר
לעצמו, אך לילד אמר: "מי זה החבר שלך?"

הקדוש ברוך הוא, מלך מלכי המלכים, משרה את שכנתו על המשכן. ומאחר והשכינה
שורה שם, ראוי שייעשה המשכן ברוב פאר והדר, ויהיו בו כלים מזהב

מדוע מדגישה התורה "בכל מלאכת הקדש", הן פשיטא
שמדובר כאן על מלאכת הקדש, ודי היה לומר "כל הזהב העשוי

את מלאכת הקדש ראוי לפאר

"כָּל הַזֶּהָב הָעֲשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכָל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ" (לח, כד)

למלאכה?"

נבאר את הדברים על פי משל:

אדם אחד, עשיר מופלג, היה נוסע לכל מיני ירידים במדינות
הים. לאותו עשיר היה בן, שגברו געגועיו אל אביו, והיה בוכה
ומבקש, "אבא, בבקשה תישאר עימנו כאן! למה אתה עוזב אותנו,
אבא?"

הסביר לו אביו, שמחמת מסחרו נאלץ הוא לנסוע, והבטיח
שישתדל לשוב מהר ככל האפשר.

פעם אחת, בהיותו ביריד גדול בחו"ל, ראה האב ארנק יפה
ביותר, עשוי מזהב ומשובץ ביהלומים. קנה האב את הארנק,
הביאו מתנה לבנו ואמר לו: "דע לך, בני. ארנק זה יקר הוא מאד,
ומרוב אהבתי אליך קניתי עבורך. בארנק זה תוכל לשמור את
השטרות ואת המטבעות, שאני נותן לך לעיתים מזומנות, עד
שיצטבר אצלך סכום ניכר".

הבן שמח מאד במתנה. כידוע, דרכם של ילדים למהר
ולהראות לחבריהם מתנה יפה שקיבלו, שאם לא כן מה שווה
המתנה?! אף בנו של העשיר עשה כן. לקח את הארנק לכיתה,
והתגאה בפני החברים.

היה שם ילד שהתקנא בו. הלך הביתה והפציר באביו, חזור
והפצר, שיקנה לו ארנק בדומה לזה.

אותו אב היה מן ההורים שאינם יודעים לסרב לילד. לקח
אפוא את כל כספי חסכוניותו, ונתן לילד כדי שילך לקנות ארנק
כמו שיש לחברו העשיר.

הלך הילד לחנות המתמחה בפריטים יקרים ויוקרתיים, ותיאר

בפני המוכר את הארנק שהוא חפץ לקנות.

"תגידי לי, ילד", אמר לו המוכר, "למה אתה צריך ארנק כזה

יקר?"

ענה לו הילד, "לחבר שלי יש כזה..."

'גם כן תשובה...' אמר המוכר לעצמו, אך לילד אמר: "מי זה

החבר שלך?"

"הבן של העשיר פלוני".

הביט בו המוכר ואמר לו בתוכחה: "לבן של העשיר יש מה

לעשות עם הארנק, שהרי אביו משפיע עליו כספים מרובים, והוא
מניחם בארנק. אבל אתה, אם יהיה לך ארנק כזה, מה תעשה
בו?!"

הקדוש ברוך הוא, מלך מלכי המלכים, משרה את שכינתו על
המשכן. ומאחר והשכינה שורה שם, ראוי שייעשה המשכן ברוב
פאר והדר, ויהיו בו כלים מזהב.

להבדיל, הגויים הרשעים בונים להם כנסיות ומסגדים
מפוארים, ומקשטים אותם בזהב, אך אין בזה שום תועלת
מאחר ו"הם משתחיים להבל וריק...". "הבל" רומז למוסלמים,
שמתפללים למכה, ו"ריק" - בגימטריא יש"ו, ורומז על הנוצרים
על פי זה ניתן לבאר:

"כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש" - הזהב

הזה הוא לא למלאכה של הבל ורעות רוח ח"ו, אלא ל"מלאכת
הקודש", שראוי להדרה ולפארה.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

**יהודי פשוט שלא היה תלמיד חכם גדול, אמר
בתמימותו: "הרב לא פסק שהייבים לעבור על
ההלכה, אלא רק 'נראה להתיר'. אם אין עירוב,
לא אחזיק בכיסי תעודת זהות בשבת!"**

בזכות שמירת השבת הוא היחיד שניצל!

יהודי אחד היה בתוך שנת האבלות על אביו. יום אחד הוא
נקלע בשעת צהריים לאחד הכוללים. כשראה שהגיע זמן מנחה,
הוא רצה לגשת לעמוד לתפילת מנחה, אבל לא היו לו כובע
וחליפה. מה עושים? אחד האברכים הציע לו את הכובע והחליפה
שלו. שאל האיש את האברך: "ומתי אתה תתפלל?" אמר לו:
"אחפש מניין אחר..."

זו היתה הקרבה מצד האברך. כעת יש לו מניין בזמן, כהרגלו
מדי יום. בהפסקת צהריים הוא מתרוצץ בין הגנים והמעונות כדי
לאסוף את ילדיו, נשאר לו מעט זמן לטעום משהו ולנוח מעט,
לפני שישוב ל"סדר" של אחר הצהריים. אם ידלג על תפילת מנחה
בכולל, הכל ישתבש לו. אך חסד זה חסד ואין שום שיקול וחשבון

לתרום - ולהתרומם!

"כָּל הַזֶּהָב הָעֵשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכָל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ" (לח, כד)
"כל" הוא לשון ריבוי. מהו הריבוי שריבה הכתוב - "כל הזהב"?
אומר ה"אור החיים" הקדוש: כאשר צורפים זהב בַּכּוּר, לא
כל הזהב נותר בעינו, יש אחוז מסוים של סיגים. אך הזהב שניתן
למשכן נותר כולו גם לאחר התכתו בכור - "כל הזהב", בלי שום
סיגים. כמות הזהב נשארה בעינה, בלי שום פחת.

על ידי תרומת המשכן מתרוממים ומתעלים. אפילו הזהב
ביקש להתרומם ולהתעלות מן המשכן!

של נוחות וכדאיות.

היהודי ניגש לעמוד. האברך המתין לו עד סיום התפילה, ובביתיים, כמובן, הוא ניצל את הזמן ללימוד. כשסיים שליח הציבור את תפילת הלחש, הוא המתין כמה דקות עד שיתחיל את חזרת הש"ץ. בזמן הזה הוא הציץ בדפים שהיו בכיס החליפה... היתה זו 'חבורה' ארוכה באחת הסוגיות.

הוא רפרף בתוכן והתפעל מאד מן הדברים. הוא הבין שמדובר באברך רציני. באותו רגע לבו נפתח, ועל המקום החליט כמחווה להעניק לאותו אברך תמיכה הגונה. הוא הוציא פנקס צ'קים מכיסו, רשם על הצ'ק אלף דולר ותחב את הצ'ק בחליפה, יחד עם קובץ הדפים.

התפילה הסתיימה. הוא הודה לאברך והחזיר לו את החליפה והכובע שלו והם נפרדו לשלום. האברך הגיע לביתו וכשהוציא את הדפים הוא נתקל בצ'ק... הוא היה המום. בראש הצ'ק היו רשומים פרטיו של האיש. הוא התקשר למספר הטלפון שהיה רשום שם ותהה לפשר הצ'ק. אמר לו הנדיב: "הצ'ק שלך! מגיע לך! ה'חבורה' עושה רושם מיוחד..."

כשנודע הדבר, עלתה שאלה מעניינת: ה'חבורה' לא הייתה שלו אלא של חברו מהכולל, ואם כן יש לברר למי מגיע הכסף, האם לבעל החבורה או לבעל החליפה?...

המסקנה היתה שהכסף מגיע לבעל החליפה, שכן כל המעשה התגלגל בגללו. הוא עשה חסד עם אותו יהודי ונתן לו את חליפתו, לכן מן השמים זימנו שבכיס החליפה תהיה 'חבורה' שתרשים את האיש והוא יחליט להעניק לאברך תמיכה הגונה.

האברך התרומם התרוממות קטנה, והפירות הגיעו מיד. הוא עשה חסד עם היהודי ולא העלה בדעתו שהתמורה תבוא מהר כל כך, ובמזומן...

ערב מלחמת העולם השניה נפגשו שרי החוץ של גרמניה ורוסיה למפגש פסגה. הם חתמו הסכם היסטורי שבו הם חילקו בין שתי המדינות את השליטה את שטחי פולין - חלק בשליטת הגרמנים וחלק בשליטת הרוסים

שבוע ימים בלבד לאחר חתימת ההסכם פלשו הגרמנים פלשו

לפולין, ובכך ניתן האות לפרוץ מלחמת העולם השניה. הרוסים פרסמו צו שכל אדם המתגורר בשטחי השליטה הרוסית חייב להחזיק תעודת זהות צמודה במשך עשרים וארבע שעות.

מה עושים בשבת? הרי אין עירוב. אחת הקהילות היהודיות שלחה מברק אל רבי חנוך הכהן לוין, אב"ד בנדין, חתנו של האדמו"ר מגור בעל ה"שפת אמת", והוא השיב במברק: "פיקוח נפש, נראה להתיר".

היהודים שמעו לפסק של הרב מבענדין והתירו לעצמו להתהלך בשבת עם תעודת זהות צמודה. אחד התושבים, יהודי פשוט שלא היה תלמיד חכם גדול, אמר בתמימותו: "הרב לא פסק שחייבים לעבור על ההלכה, אלא רק 'נראה להתיר'. אם אין עירוב, לא אחזיק בכיסי תעודת זהות בשבת!"

באחת השבתות הוא נעצר בידי חייל רוסי שביקש את תעודת זהות שלו. אמר לו היהודי כי הוא אינו מחזיק תעודת זהות בכיסו כדי שלא לחלל את השבת. החייל עצר אותו, הוא נשפט במשפט מהיר והוגלה לסיביר.

בני הקהילה ריחמו עליו ואמרו: אילו היה עושה כמונו היה ניצל, הרי יש לנו היתר מהרב מבענדין להחזיק בכיסנו תעודות זהות בשבת.

כעבור שנה וחצי מפרוץ המלחמה פתחו הגרמנים ובעלות בריתה במבצע צבאי גדול לכיבוש שטחי ברית המועצות. הם כבשו את השטחים הפולניים שהיו בשליטת הרוסים. מכאן ואילך הם החלו לשלוח מאות אלפי יהודים למחנות עבודה ולמחנות המוות. גם בני אותה קהילה נשלחו למחנות המוות ונעקדו על קידוש ה'.

בסוף המלחמה התברר שאותו יהודי שהוגלה לסיביר היה היחיד מכל יהודי עירו ששרד! בשעתו כולם היו בטוחים שהוא נהג בחוסר אחריות כשהחליט שלא לסמוך על ההיתר של הרב. אך הוא בתמימותו הבין מדברי הרב שיש מקום להחמיר והחליט שלא לסמוך על ההיתר, שכן שמירת השבת היא מעל לכל. ומה התברר? בזכות שמירת השבת הוא היחיד שניצל!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע רק בצלאל הזוכר בעשיית המשכן, למרות שלא רק הוא עשה את כל המלאכה?

מדוע משה לא יכל להיכנס למשכן? ומדוע כפל המילה 'משכן' ב'אלה פקודי המשכן משכן העדת'?

הרב חגי ולוסקי

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה" (לח,

כא)

מדוע כפל הלשון במילה 'משכן'?

מדרש רבה (נא, ג): "מהו 'משכן' שני פעמים? אמר רבי שמואל בר מרתא: שנתמשכן שני פעמים על ידיהם... לכך כתיב 'אלה פקודי המשכן משכן העדת' ב' פעמים".

מדרש תנחומא: "זה ההיכל שהוא מכוון במקום משכן כבודך. אמר רבי שמעון בר יוחאי: זאת אומרת שההיכל שלמטה מכוון כנגד היכל של מעלה".

מדרש אגדה: "ולמה אמר 'משכן' שני פעמים? לפי שנתנבא משה רבינו ע"ה שיחרב בית ראשון ובית שני, ואמר אחריו 'העדת', להורות על בית שלישי שלא יחרב, ולא ינתץ לעולם. לפי שהוא בנין מלך מלכי המלכים הקב"ה, מה הוא קיים, אף בנינו קיים, אבל בית ראשון ובית שני שהוא בנין אדם, ולפי שהאדם אינו קיים, אף בנינו אינו קיים".

פסיקתא זוטרתא: "מהו 'משכן העדת'? אמר משה רבינו לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, עשינו משכן והותרנו. אמר לו הקב"ה: עשה משכן לדברות, לכך נאמר 'משכן משכן' שני פעמים".

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד פי שכן עליו הענן וכבוד ה'

מלא את המשכן" (מ, לה)

מדוע משה לא יכל להיכנס?

פסיקתא זוטרתא: "וכתיב 'ויבא משה בתוך הענן', מלמד שנעשה לו שביל ונכנס לתוך הענן, אבל כאן לא יכול לבוא עד שקראו אותו, שנאמר 'ויקרא אל משה'".

רש"י: "וכתוב אחד אומר 'ויבא משה אל אהל מועד', בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם, 'פי שכן עליו הענן', אמור מעתה: כל זמן שהיה עליו הענן לא היה יכול לבוא, נסתלק הענן נכנס ומדבר עמו".

אבן עזרא: "אז קראו השם שיכנס אל אהל, והיה מדבר עם השם פנים אל פנים במקום, שהיה נכנס כהן גדול פעם אחת בשנה עם ענן הקטרת, כי משה בן בית הוא. והוצרכתי לומר ככה,

כי משה שם הלוחות בארון, ושם הכפורת שם הכרובים על הארון ועליהם תמיד הכבוד".

בכור שור: "ולכבוד שמים נהפכו, שאם אמר 'והמשכן מלא כבוד ה', משמע שהכבוד כנוס בתוך המשכן, והמשכן מחזיקו. השתא דכתיב: 'וכבוד ה' מלא את המשכן', משמע שהכבוד גדול והמשכן כנוס בתוכו, ולכך הוא אומר 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד', שכל מקום שהענן שם, אינו יכול להיכנס בלא קריאה, כי אז נתן לו רשות ליכנס".

"ויבצלאל בן אוּרִי בן חוּר לְמִטָּה יְהוֹדָה עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה'

ה' אֶת מִשְׁה" (לח, כב)

מדוע רק בצלאל הזוכר כאן למרות שלא רק הוא עשה את כל

המלאכה?

ירושלמי פאה פ"א ה"א: "רבי תנחומא בשם רב הונא: ויבצלאל בן אוּרִי בן חוּר לְמִטָּה יְהוֹדָה עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מִשְׁה', אותו משה אין כתיב כאן, אלא 'אשר צוה ה' את משה', אפילו דברים שלא שמע מפי רבו הסכימה דעתו כמה שנאמר למשה מסיני".

פסיקתא זוטרתא: "נאה להזכירו על מלאכת המשכן". אבן עזרא: "הזכיר הכתוב, כי בצלאל ואהליאב, שהם הראשונים עשו כל מעשיהם כהוגן".

רמב"ן: "הענין כי על פיו נעשה הכל, כי הוא המורה לכל החכמים, ולפניו היו עושים כולם ומראים אליו כל מלאכתם, כמו שאמר 'ולהורות נתן בלבבו', אבל גם כל חכמי לב עשו במלאכה, כמו שאמר 'ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה את המשכן'".

מלבי"ם: "ממי קבלו את החשבון? אמר שקיבלוהו מן בצלאל ואהליאב שהם היו ממונים על עושי המלאכה ובידם נמצא החשבון הפרטי מכל איש ואיש מעושי המלאכה, ומסרו חשבונות אלה לאיתמר, ועשו מהם סכום כולל שנקרא פקודי המשכן, וקראו פה בשם משכן העדות שגם המשכן היה מעיד שהכל נעשה באמונה ממה ששרתה בו שכינה שזה לא יצוייר אם היה במלאכתם איזה עוון וגניבה".

מתוך ספרי תורתך שאלתי, שחיבר הרב חגי ולוסקי. להערות: Office@ (shaalti.co.il , 052-9453811

בבא מציעא דף טו

אדם ביקורתי - האם זו מעלה או חיסרון?

אם השבח יותר

אחרים הוא ביקורתי, ואם כן הוא כולו מידות רעות, ואיזה שבח יש בזה.

(כאיל תערוג)

מספר הגר"י מישקובסקי: מוצ"ש אחד נכנסתי אל רבנו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, ולפתע אמר לי שקודם ישב שם מישהו ושיבח מישהו אחר שהוא ביקורתי, ואמר לי רבנו: וכי זה שבח, האם אותו פלוני הוא ביקורתי גם על עצמו? בודאי שלא, רק על

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'**הפותח בכל יום**' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

איזו 'חביבות' נותנת למאכל דין קדימה לברכה?

חביב עליו יותר.

ולהלכה - החביב בדרך כלל, הוא הקודם לברכה. אולם, אם המאכל האחר חביב עליו יותר כעת, בשעת אכילה זו, יטעם תחילה מהמאכל שחביב עליו בדרך כלל, ולאחר מכן יאכל את המאכל האחר, שחביב עליו בשעה זו, וישוב לאכול את החביב בדרך כלל.

[שו"ע ריא, א-ב, משנ"ב י ריג, ושעה"צ ז]

כפי שלמדנו, האוכל שני מאכלים שברכתם הראשונה שווה, ושניהם אינם משבעת המינים, ואחד מהם חביב עליו יותר מהשני, צריך להקדימו לברכה. ונחלקו הראשונים בפירושה של 'חביבות' זו: יש אומרים, שאם בדרך כלל אחד מהם חביב עליו יותר, יש להקדימו, ואף אם כעת, בשעת אכילה זו, המאכל האחר חביב עליו יותר, ויש אומרים, שאם הוא חפץ כעת באחד המאכלים יותר מהאחר, הוא קודם לברכה, ואף אם בדרך כלל המאכל האחר

האוכל 'שְׁלֹחַה' ושקדים - על איזה מהם יברך ראשון?

בחביבותם' היינו אף אם אחד מהם חביב בדרך כלל והאחר חביב רק בשעת אכילה זו - יש להקדים את פרי העץ, משום חשיבות ברכת 'העץ' לעומת ברכת 'האדמה'.

ושתי ברכות אלו, 'העץ' ו'האדמה', קודמות לברכת 'שהכל', ואף אם המאכל שברכתו 'שהכל' חביב יותר, ואף אם מקורו בשבעת המינים, כגון שֶׁכר שעורים.

[שו"ע ריא, א רג, משנ"ב ט, יד, יח ו'לה, שעה"צ ג, ט, יא (וראה עוד שם) ר"ט, וביה"ל ד"ה ויש; וראה שעה"צ שם, יא]

האוכל פרי עץ ופרי אדמה, אשר ברכתם הראשונה אינה שווה - אם אחד מהם חביב עליו יותר הן בדרך כלל והן כעת, בשעת אכילה זו, [ראה לעיל], יש להקדימו לברכה אף אם המאכל האחר הוא משבעת המינים.

ואם הם שווים בחביבותם: אם אחד מהם משבעת המינים, או שניהם משבעת המינים אך אחד מהם קודם לפי סדר הקדימה המיוחד לשבעת המינים [ראה תקציר למחר] - הוא קודם.

ואם שניהם אינם משבעת המינים - ולענין זה, 'שו"ע

סיכום השיטות השונות בדיני קדימה לברכה

תמיד את המאכל החביב. ולאידך גיסא, לדעת ראשונים רבים אחרים, יש להקדים תמיד את המאכל משבעת המינים. ויש שסוברים, שבפרי העץ ופרי האדמה אין חובה כלל להקדים את אחד מהם, ויברך על איזה מהם שירצה. ודברי כולם מצטרפים כ'סניף' להכרעת הדין במקרים שונים.

[שו"ע ריא, א-ב, משנ"ב הקדמה ר"ט, וביה"ל ד"ה ויש; וראה משנ"ב שם, לג]

כפי שלמדנו, בשני מאכלים שאחד מהם משבעת המינים, המכונה 'מין שבעה', והאחר חביב עליו יותר - אם ברכתם הראשונה שווה, יש להקדים לברכה את המין שבעה; ואם מדובר בפרי העץ ופרי האדמה, אשר ברכתם הראשונה אינה שווה, יש להקדים לברכה את החביב. וזוהי דעת רוב הפוסקים, וכן פסק המשנה ברורה להלכה.

אולם, לדעת הרמב"ם וראשונים רבים נוספים, יש להקדים

* כאשר מונחים לפני אדם שני מאכלים וחפץ לאכול את שניהם, עליו להקדים ולברך על המאכל החשוב יותר, או החביב עליו יותר, וכפי שנלמד להלן ובימים הבאים.
* האוכל שני מאכלים שברכתם הראשונה שווה - אם אחד מהם משבעת המינים, כגון תמר ותפוח, צריך להקדים ולברך על הפרי משבעת המינים.
* האוכל שני מאכלים שברכתם שווה, ושווים בחביבותם ובחשיבותם, אך אחד מהם מזין את הגוף, והאחר אינו מזין את הגוף - יתכן שצריך להקדים את המאכל המזין לברכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם צריך לברך 'על המחיה' בישיבה?

באמירת עושה שלום. וכמו כן, חובה לכתחילה לשבת בברכת 'מעין שלוש'; ויש אומרים, שרק בברכת 'על המחיה'.
והאוכל תוך כדי הליכה בדרך, ואם יצטרך לשבת בברכת המזון יקשה עליו לכוון מחמת טרדת דעתו בשל העיכוב, רשאי לברך בהליכה; אך אם בשעת אכילתו ישב, עליו לברך בישיבה.
[שו"ע קפג, ט-יא, משנ"ב לא, לה רלו, ושעה"צ לו; בו"מ דרשו, 25]

לכתחילה, חובה לשבת בשעת ברכת המזון; ובדיעבד, יוצאים ידי חובה גם בעמידה ובשכיבה, ואף בהליכה. ומדברי הפוסקים נראה, שאף בברכה הרביעית צריך לשבת, (אך יש שנראה מדבריהם, שדוקא בשלוש הברכות הראשונות, שהן מדאורייתא, חובה לשבת); ויש שכתב שראוי לשבת עד לאמירת 'עושה שלום', בדומה לתפילת 'שמונה עשרה' שבה עוקרים את הרגלים

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666